

Relieken – HEILIGE MARTELAREN VAN GORCUM

Door Daphne van Roosendaal

Het bisdom Rotterdam verwelkomde in april en mei-juni de relieken van de heilige Bernadette Soubirous uit Lourdes en van de heilige Theresia van Lisieux. Beide keren in een rijk versierde reliekschrijn. In het bisdom zelf worden belangrijke relieken bewaard en vereerd in het heiligdom van de Martelaren van Gorcum in Brielle.

“In Brielle zijn de negentien martelaren die hier in 1572 om het leven werden gebracht in een verzamelgraf gevonden op het martelveld bij het heiligdom. We weten daarom niet welke relik van welke martelaar is”, vertelt diaken Iwan Osseweijer. Hij is lid van de Bisschoppelijke Brielse Commissie en was erbij toen in 2019 de reliekschrijn werd gerestaureerd en daarvoor werd geopend. Annemieke de Jong is lid van de bisdomstaf en stelde destijds op verzoek van de bisschop een ‘procesverbaal’ op van het openen van de reliekschrijn (januari) en later het terugplaatsen van

de relieken (april) in de gerestaureerde schrijn. In het verslag werd vastgelegd dat alles met gepaste eerbied gebeurde.

OPENING VAN DE SCHRIJN

“Het was aanvankelijk vooral spannend. De schrijn was eerder geopend - in 1957 - maar destijds en bij de vervaardiging van de schrijn in 1923 was niet vastgelegd hoe de relieken eruit zagen”, vertelt Annemieke de Jong. “Op enig moment moest besloten worden om de schrijn om te draaien om deze te kunnen openen, maar we konden niet overzien welke gevolgen

dat zou hebben voor de reliekschat. Gelukkig bleek die goed bevestigd te zijn. Toen de schrijn daadwerkelijk geopend werd, was dat een indrukwekkend en ook ontroerend moment. De herinnering aan de martelaren en hun standvastigheid in het geloof werd zo zichtbaar en tastbaar.”

“Het gebruik om relieken te vereren gaat terug op de vroege Kerk”, vertelt Iwan Osseweijer. “Van Paulus wordt gezegd dat men de hoofddoeken en het lijfgoed dat hij gedragen had meenam naar de zieken, waardoor zij genazen (Handelingen 19,

Bij de restauratie van de reliekschrijn werden de relieken in een tijdelijke opbergkist geplaatst die werd verzegeld. Verzegeling door Annemieke de Jong.

11-12).” Hij vervolgt: “We bewaren vaak dingen van mensen die zijn overleden en die ons dierbaar waren. Die persoon is daardoor nog dicht bij ons. Bij een heilige is het nog veel meer dan een herinnering of tastbare verwijzing. De heiligen zijn bij God en zijn daar onze voorsprekers. In hun relieken zijn ze heel dicht bij ons. De relieken drukken je ook met de neus op de feiten: het waren mensen van vlees en bloed. Het zijn mensen zoals wij, met hun twijfels en hun angsten, met hun worstelingen, pijn en verdriet.”

TASTBAAR AANWEZIG

“De relieken van de Martelaren van Gorcum helpen je om te beseffen: dit is de plek waar het gebeurd is, waar ze om het leven gebracht zijn”, zegt ook pastoor Jack Glas die als priester ‘custos’ is van het heiligdom. “De aanwezigheid van de heiligen in hun relieken is iets tastbaars. Het is iets dat je in principe aan zou kunnen raken, hoewel we dat niet doen. Het helpt om tot gebed te komen. Je weet: zij zijn hier. Dat maakt het voor mij intensiever om te bidden en om de eucharistie te vieren op het heiligdom. De heiligen zijn bij God in de hemel en door hun relieken zijn ze op een tastbare manier bij ons.”

Wat betekent het als we in Brielle bidden bij de relieken van de heilige martelaren en om hun voorspraak vragen? Annemieke de Jong: “Steeds als ik in Brielle ben en de schrijn zie, denk ik weer aan dat moment

dat we de schrijn openden en voel ik verbondenheid met deze heiligen. Zij helpen mij om trouw te zijn en te blijven aan waar ik in geloof, met name de eucharistie.” Jack Glas: “Ik ben hier opgegroeid en de Martelaren van Gorcum speelden een rol in mijn weg naar het priesterschap. De eucharistie is het belangrijkste in mijn leven en voor mij de weg geweest naar het priesterschap. Juist daarvoor hebben de martelaren hun geloofsgetuigenis gegeven. Het is tegenwoordig niet gemakkelijk om over je geloof te spreken. Jongeren die naar de Wereldjongerendagen zijn geweest zeggen: ik kon eindelijk gewoon over mijn geloof spreken. En ook van oudere mensen hoor ik dat. Ze hebben iets moois meegemaakt in de parochie, maar als ze daar in hun omgeving over willen spreken, is daar niet zomaar

ruimte voor. Daarom hebben we zo nu en dan een hart onder de riem nodig.”

De custos vervolgt: “Maar als het moeilijk is om over het geloof te spreken, zwijgen we dan? Dat is een belangrijk aspect van de hulp die de martelaren ons kunnen geven. Zij staan naast ons wanneer wijzelf uitgedaagd worden om van ons geloof te getuigen en het ons aan woorden of durf ontbreekt. We mogen vertrouwen op hun voorspraak wanneer we God juist dan om wijsheid en moed vragen.” Diaken Osseweijer sluit zich daarbij aan: “Paus Johannes Paulus II, die veel mensen heilig heeft verklaard, zei: elke heilige heeft een bepaalde specifieke betekenis. De Martelaren van Gorcum gaan over trouw blijven aan geloof in de werkelijke tegenwoordigheid van de Heer in de eucharistie en over trouw blijven aan het leergezag van de paus. Dat is de reden dat hun botten in Brielle liggen. Zij hebben hun overtuiging volgehouden terwijl er grote druk op hen werd uitgeoefend. Ze werden bespot en zijn gemarteld. Heel heftig. Hoe staat het met mijn trouw aan de paus, vraag ik mij dan af. Hoe aandachtig ben ik bij de eucharistieviering? Hoe ga ik ermee om als het geloof wordt bespot? Bij de relieken van de heilige Martelaren van Gorcum besef ik dat ik nog veel te leren heb.” ■

Toen de reliekschrijn in januari 2019 werd geopend werd deze foto van de reliekschat gemaakt.